

Zaterdag

den 23 Augustus.

NIEUWSTIJDINGEN.

NEDERLANDEN.

MIDDELBURG den 22 augustus. Door Z. M. zijn, tot zamenstelling van het personeel der koninklijke militaire academie te Breda, de volgende benoemingen gedaan:

De post van 1sten hoogleeraar in de wiskunde zal voorloopig worden waargenomen door den 1sten kapitein-ingenieur J. P. Delprat.

Tot lector in de wiskunde, de heer E. Dillanoy, professor bij het atheneum te Brugge.

Tot leeraar van de 1ste klasse, de heer G. Wenckebach, van de artillerie- en genieschool.

Tot leeraars in de wiskunde, de heeren J. Baden Ghyben, te Zutphen; H. Srootman, te Bergen op Zoom; A. Meyer, te Echternach, en Ch. Tandel, te Bouillon.

Tot hoogleeraar in de Nederlandsche taal en letterkunde, dr. J. Boscha, proceptor der latijnsche scholen te 's Gravenhage.

Tot leeraar van de 1ste klasse, D. N. Geelhoed, van het instituut der zeevaart te Amsterdam.

Tot leeraars van de 2de klasse, J. C. Beijer, van de artillerie- en genieschool, en J. J. F. Wap, adjunct-commies bij het departement van binnenlandsche zaken.

Tot leeraar van de 1ste klasse in de Fransche taal- en letterkunde, E. A. Jenart, van het departementschool te 's Gravenhage.

Tot leeraar der 2de klasse, Roussel, te Brussel.

Tot leeraar in de Hoogduitsche taal, W. Weiffenbach, te Alrey.

Tot leeraar in de Engelsche taal, W. Condy, te 's Gravenhage.

Tot architect, J. E. Terwinkel, te 's Gravenhage.

Tot leeraars van de 2de klasse in het handteekenen, B. Joass en D. F. Bongaertz, beide van de artillerie- en genieschool.

Tot modelmaker, T. Dobbelaere.

Het onderwijs in de godsdienst is opgedragen aan den predikant van Gogh en den pastoor Oomen.

Voorts zijn mede benoemd, voor het wapen der artillerie, tot kapitein, de kapitein de Groot, van het 4de bataillon veld-artillerie.

Tot 1ste luitenants, de 1ste luitenants van Meurs en Guyot, beide van de artillerie- en genieschool.

Voor het wapen der genie, de 1ste luitenant Gisius Nanning, van de artillerie- en genieschool.

Tot adjudant van den gouverneur der militaire academie, de 1ste luitenant Frantzen, tegenwoordig adjudant van den luitenant-generaal Gunkel.

Tot adjudant van den kommandant der academie, de 1ste luitenant Stieltjes, van het 2de bataillon artillerie-militie.

— De namen, die de jonggeboren Prinses der Nederlanden bij den doop ontvangen heeft, zijn *Wilhelmina Frederika Alexandrina Anna Louisa*. De woorden van Spreuken III vs. 4, *Vindt gunste en god verstand in de oogen Gods en der menschen*, hebben gestrekt tot grondslag der redevoering, door den wel-erw. heer predikant *Dermout* bij deze gelegenheid uitgesproken. Het voorgezang bij de dienst bestond in het 1ode vers van den 68sten Psalm en het nagezang in het laatste vers van het eerste der Evangelische Gezangen.

— Van Smyrna heeft men berigt, dat de wel-edel gestr. heer kapitein-zeer van der Loeff, welke het bevel voerde over Zr. Ms. fregat *KENAU HASSELAAR*, aldaar des nachts van den 11 julij overleden is, na eene zeer hevige ziekte, die slechts vijf dagen geduurd heeft.

— Het volgende is een uittreksel van een Russisch legerberigt van den 23 tot den 27 julij:

Het hoofdkwartier van Z. M. den keizer en van het 2de legerkorps bevond zich den 26 in de legerplaats bij het dorp Butaktyk nabij Schumla. Het werd denzelfden dag naar de hoogten verlegd, welke de voorposten van het 7de korps na het gevecht van den 20 bezet hadden. Wij bevonden ons reeds slechts een kanonschot ver van de vesting verwijderd. De vijand biedt geen tegenstand. — De luitenant-generaal Uszakow berigt, dat de vijand den 20 julij den regter vleugel van het belegeringskorps voor Varna met overmagt aangevallen heeft, doch met groot verlies teruggeslagen is. — Volgens rapport van den admiraal Greigh, is dezelve met zijn eskader, hetwelk de 3de brigade van de 7de divisie infanterie aan boord heeft, op de hoogte van Mangalia aangekomen en begeeft hij zich naar Varna. De bevelhebber van het 6de korps infanterie, de generaal Roth, is den 21 julij bij Silistria aangekomen. Zes wersten van de vesting ontmoette hij een korps kavallerie van 4000 man, hetwelk met aanmerkelijk verlies teruggedreven werd en 200 dooden op de plaats liet. Onze troepen hebben den 21 deze vesting ingesloten; de bezetting van Silistria wordt gezegd, met inbegrip der gewapende ingezetenen, 22,000 man sterk te zijn. De generaal-majoor der Don sche troepen, Zijrow, die den 25 naar Bazhrad werd afgezonden, berigt, dat hij in deze stad 150 Turken aangetroffen, en hen met verlies van 40 dooden verdreven heeft."

— De geruchten, dat Schumla stormenderhand was ingenomen; dat de keizer bij het innemen van de positie dier vesting in persoon is tegenwoordig geweest; dat de Balkan op drie punten zou zijn geforceerd, enz., worden niet bevestigd.

— Van Parijs, den 13, wordt gemeld, dat de kamer der pairs het budjet met 116 tegen 3 stemmen heeft aangenomen.

Bij koninklijke ordonnantie van den 25 mei 11, is, aan de Protestanten van St. Quentin, eenen leeraar toegestaan, en hun tempel is den 10 dezer geopend. Die opening heeft plaats gehad door eenen Hervormden leeraar van Parijs, vader van den leeraar van St. Quentin, in tegenwoordigheid van eene aanzienlijke menigte, waaronder men een groot aantal Katholieken telde.

De regtbank van eerste instantie heeft bij vonnis verklaard, dat er geene reden bestond om den verantwoordelijken uitgever van de *Gazette de France* te vervolgen, ter zake van het nummer van genoemd dagblad, dat den 6 dezer is in beslag genomen. De procureur des konings heeft tegen dat vonnis geappelleerd.

— Op den 18 dezer zijn de tegenwoordige zittingen der beide kamers van Frankrijk door den koning gesloten geworden.

— Volgens *l'Eclair*, een Parijsch ultramontaansch dagblad, zou de koning wel gezind zijn de beide vermaarde ordonnantiën wegens de klei-

ne seminariën in te trekken, maar nog aarzelen, om dat alsdan de ministers voornemens zijn hunne posten neder te leggen.

— In Engeland heeft men een nieuwe stoom-ploeg, van zes ploegijzers voorzien, uitgevonden, waarmede een enkel man, in één trek, het gewoon werk van 12 man met 12 ploegen en 36 paarden bespannen, ten uitvoer brengt!

MENGELINGEN.

UITWERKSELEN DES BLIKSEMS

bij een der jongste Onweders.

Elk, die de luchtgesteldheid sedert eenige weken met eenige kennis heeft gadegeslagen, zal bespeurd hebben, dat nauwelijks een dag is voorbij gegaan, zonder dat de Dampkring meer of min met Onweerswolken bezet was, gelijk dan ook menigvuldige Onweders over onze Gewesten zijn losgebroken, die hier en daar schade en ongelukken veroorzaakt hebben.

De uitwerkselen van den Bliksem zijn en worden zoo menigvuldige malen waargenomen, en zijn thans zoo bekend, dat bijna geene verschijnselen meer gezien worden, die niet reeds voorheen zijn waargenomen, en bij welke men deze geduchte Verheveling altijd naar dezelfde wetten ziet werken. Het volgend verhaal, waarvan de omstandigheden zijn medegeleed door den Heer N. J. H. MosER, Secretaris der Gemeente *Stavenisse*, biedt ook geene eigenlijk gezegde nieuwe verschijnselen aan, maar wordt meer algemeen bekend gemaakt om dat het eene nuttige leering en waarschuwing voor Landlieden oplevert, die verdient herinnerd te worden.

Op Zaterdag den 9 Augustus 11, des namiddags om zes uren, nam eene Donderbui, welke zich boven de Oosterschelde schijnt gevormd te hebben, hare rigting uit het Zuid-Westen over het Eiland *Tholen*. De Landman *JACOB VAN 'T HOR* was in den Polder *Oud-Kempens-Hofstede*, onder de Gemeente *Stavenisse*, met twee Paarden bezig zijn land te ploegen: daar hij twee Donderslagen had gehoord en zijne Paarden schichtig werden, plaatste hij zich voor dezelve, zoodanig, dat hij met zijn hoofd tusschen de koppen der Paarden stond, en met de handen het ijzer der teugels vast hield: een Bliksem sloeg hem bewusteloos neder en de beide Paarden oogenblikkelijk dood. Na een kwartier ners in dien toestand bij de Paarden te hebben gelegen, kwam hij, die niets van den slag gehoord of gevoeld had, tot zichzelf, als uit een diepen slaap ontwakende; op zijn geroep spoedde men zich ter hulp en bragt hem tot zijnen. Men heeft bevonden:

Eene mouw van zijn vest, hembdrek en hembd en de kous van het regter been zeer geschroeid, en in den schoen van den linker voet, bij den enkel, een gat in het leder; van zijn mes het houten hecht in twee stukken gespleten; het lemmer aan de punt een weinig gesmolten; de scheede ongeschonden, behalve een klein en eenigzins geschroeid gat aan het ondereind: ter plaatse waar de kleederen verschroeid waren, de lichaams-deelen gebrand, en met slangswijze bruine strepen geteekend; daar, waar het mes zijne plaats had gehad, geen letsel aan de dije.

De man had ook eenig geld, een tonteldoos en een horologie bij zich: het laatste is kennelijk door den Bliksem aangedaan, en omstreeks waar deze voorwerpen in de zakken der kleederen waren, is ook het ligchaam door den Bliksem meer of min gezegd.

In dit alles is niets, hetgeen niet menigvuldige malen is gezien, en niet volkomenlijk met de wetten der electriciteit overeenstemt.

Ontelbaar zijn de voorbeelden dat menschen en dieren oogenblikkelijk door den Bliksem omkwamen: ook bewijzen zeer vele voorbeelden dat de Bliksem, wanneer hij menschen treft, meestal tusschen de kleederen en de oppervlakte van het ligchaam gaat, en aan hetzelfde brandvlekken, blazen, kloven, soms ook verlamming en verdooving der getroffen deelen achterlaat. Den oogenblikkelijken dood, wanneer deze plaats heeft, schijnt men te moeten toeschrijven aan de geweldige schudding der hersenen en van het zenuw-gestel, vooral wanneer het hoofd getroffen wordt.

Het splijten van het houten hecht, in welken het lemmer met een niet geheel doorgaanden steel vast was, en het ongeschonden blijven van het lemmer en van de scheede, is een natuurlijk gevolg van het min of meer geleidend vermogen dezer zelfstandigheden: het hecht spleet door deszelfs onvolkomene geleiding; het lemmer leidde de Bliksem-stof volkomen; de lederen scheede, eene taaije, zamengenaaide en het lemmer omgevende zelfstandigheid, leed dus niets, behalve het gezegde kleine gat, door den Bliksem bij deszelfs verderen voortgang gemaakt. De Bliksem volgt de metalen zoo ver hij ze vindt; waarom ook het ligchaam van den Landman *VAN 'T HOR* niet ter plaatse waar zijn mes, horologie geld en tonteldoos waren, maar wel daaromstreeks is aangedaan. Reeds bij *Seneca* vindt men als waargenomen aangeteekend, dat de Bliksem het lemmer van een zwaard in de scheede kan smelten en de scheede zelve ongeschonden laten. (*)

Bij gedaan onderzoek der Paarden vond men derzelve koppen getroffen; de tong en het binnenste van den mond geheel zwart, en eenige bladders aan de halzen.

Wat nu het geval in het algemeen betreft: het is bekend, dat, na de metalen, de Bliksem, onder anderen, ook eene gereede geleiding vindt in de vuchten der lichamen van menschen en dieren; dat ook hierom, wanneer de Donderbui komt over eene vlakte, waar geene uitstekende geleidende voorwerpen zijn, en menschen of dieren op zoodanig eene vlakte zich bevinden, zij dan in het grootste gevaar verkeeren van door den Bliksem getroffen te worden. Zoo iets was ook hier het geval: ter plaatse waar het ongeluk gebeurde waren geene hoog boven den grond verhevene geleidende voorwerpen, dan het geboomte eener Hofstede, eenige minuten gaans van daar verwijderd: de twee Paarden en de Landman *VAN 'T HOR* boden dus aan den Bliksem eene geleidende massa, die hij ook trof. Gelukkig voor den man, dat de beide Paarden eene veel grootere geleidende massa uitmaakten, dan hij zelve, waardoor dan ook de Bliksem-zich over de geheele geleiding heeft verspreid, en hij, die door het vasthouden der teugels een geheel met haar maakte, ook slechts door een gedeelte des Bliksems is getroffen, en men het dus als zeker kan stellen, dat het omkomen zijner Paarden zijn leven heeft gered: door toegediende heilkundige hulp zal hij waarschijnlijk geheel herstellen.

Het blijkt dus uit dit geval, hoe raadzaam het is voor Landlieden, om, bij naderend onweder, vooral wanneer de Donderslagen menigvuldig worden en kort op het licht des Bliksems volgen, zich met hun gespan van het open veld te verwijderen, en zich niet aan het onmiddellijk gevaar des Bliksems bloot te stellen. Wordt men echter door het Onweder zoo spoedig overvallen, dat men geene gelegenheid meer heeft om onder dak te komen, men bezorge dan zijne Paarden zoo goed mogelijk en verwijdere zich van dezelve; het gevaar is dan zelfs te grooter, naar mate deze dieren sterk zweeten: men ga, volgens de les van den Heer *MARTINET*, in zijnen *Catechismus der Natuur*, plat nederliggen en late zich liever door en door nat regenen, dan zich bloot te geven. Men schuile toch nimmer onder boomen, molens of diergelijke op zichzelf staande voorwerpen: geene plaatsen zijn gevaarlijker, en zij worden het juist te meer, wanneer men er onder of digt bij schuilt: hierdoor toch wordt de gelegenheid tot ruimere afleiding voor den Bliksem grooter, en menig mensch heeft zulk schuilen met het leven gehoet; daar hoogst waarschijnlijk zoodanige voorwerpen, wanneer men niet in derzelve nabijheid was geweest, niet zouden zijn getroffen geworden.

K.

(*) *Vader Cats*, wien hoogstwaarschijnlijk ook dit uit *Seneca* bekend was, verandert dit echter, in een zijner zinnebeelden, wat al te vrij aldus:

» De Bliksem kan het Smeert in *hondert stukken breken*,

» Maar laet de Scheede gaef, daerin het heet gesteken."

en hetgeen men verder, in de behandeling van dit zinnebeeld, bij den grooten Man kan vinden.

Dat de Bliksem eene zoo groote massa van metaal, als die van een zwaard, zou kunnen smelten, is mogelijk; doch ook alleen aan, wanneer hij zeer sterk is en met zijne volle kracht er door heen gaat: van een eigenlijk aan stukken *breken* van een stuk metaal van aanmerkelijke massa door den Bliksem, zal men wel geen voorbeeld vinden, dan bij te dunne metalen, en dan nog maar door smelting van onderscheidene deelen.

